

ข่าวประชาสัมพันธ์

นักวิจัยด้านประสาทชีววิทยา จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คว้ารางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น ประจำปี 2568

นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คว้ารางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น ประจำปี 2568 จากผลงานวิจัย “ความเชื่อมโยงภาวะอ้วนลงพุงกับการเสื่อมของสมอง” ขณะที่นักวิจัยสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) และนักวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คว้ารางวัลนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ ได้รับพระราชทานรางวัลจาก สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

(13 ส.ค.68) มูลนิธิส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดงานแถลงข่าวเปิดตัวผู้ได้รับรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่นและรางวัลนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ประจำปี 2568 ซึ่งจัดขึ้นต่อเนื่องเป็นปีที่ 44 ภายในงานได้รับเกียรติจาก นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นประธานในพิธีและมอบโล่รางวัล ร่วมกับ ศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย ปทุมนากุล ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม , ศาสตราจารย์ ดร. จำรัส ลิ้มตระกูล ประธานคณะกรรมการรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น และผู้ที่ได้รับรางวัลเข้าร่วมงานแถลงข่าว ณ โรงแรมเซ็นทารา แกรนด์ แอท เซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว กรุงเทพฯ

ศาสตราจารย์ ดร.จำรัส ลิ้มตระกูล ประธานคณะกรรมการรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น กล่าวว่า “การวิจัยขั้นแนวหน้า” (Frontier Research) เป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยปลดล็อกประเทศไทย ให้ก้าวพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง และก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ยกตัวอย่างประเทศเกาหลีใต้ ที่ลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา(R&D) สูงมากกว่า 5% ของ GDP และมีสิทธิบัตรมากเป็นอันดับ 4 ของโลก ส่งผลให้ GDP ต่อหัวเพิ่มขึ้นกว่า 130 เท่า ภายใน 50 ปี ขณะที่ประเทศไทยเพิ่มขึ้นเพียง 26 เท่าในช่วงเดียวกัน นอกจากนี้จากฐานข้อมูลผู้นำการวิจัยของ “Nature Index Research Leaders” ยังพบว่าไทยมีส่วนร่วมด้าน “การวิจัยขั้นแนวหน้า” เพียง 10% ของประเทศสิงคโปร์ และไม่ถึง 5% ของประเทศเกาหลีใต้ ดังนั้น การเพิ่มร้อยละของ GDP สำหรับการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีเป้าหมายการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ที่ครอบคลุม 4 ด้านหลัก ได้แก่ พลังงานและสิ่งแวดล้อม วัสดุขั้นสูง เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมของโลก ที่จัดอันดับโดย “MIT Technology Review” ที่ระบุถึง 10 เทคโนโลยีที่เปลี่ยนโลกในปี 2568

“วันนี้ โลกหมุนไปข้างหน้าด้วย Artificial intelligence (AI) พลังงานสะอาด และเทคโนโลยีชีวภาพ แต่ประเทศไทยยังคงมีการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา (ร้อยละของ GDP) ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับคู่แข่งในภูมิภาค ซึ่งการทำให้เต็มช้าแล้วช้าเล่าแต่หวัง “ผลลัพธ์ที่แตกต่าง” จึงเป็นสิ่งที่ไม่มีวันเกิดขึ้นได้ และแทบหมดหวังหากคิดจะสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยเปลี่ยนโลก ถึงเวลาแล้วที่เราต้อง “ทุ่มสุดตัว” ในการ “ลงทุนกับสมองของชาติ มุ่งเน้นการพัฒนาทุนมนุษย์และวิทยาการที่เป็นแก่นสำคัญของการพัฒนาประเทศ” อย่างจริงจัง เพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก ให้ประเทศไทยสามารถยืนหยัดได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน” ศาสตราจารย์ ดร.จำรัส กล่าวในตอนท้าย

สำหรับ ผู้ได้รับรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น ประจำปี พ.ศ.2568 ได้รับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเงินรางวัล 400,000 บาท ได้แก่

ศาสตราจารย์ (เชี่ยวชาญพิเศษ) ดร. ทันตแพทย์หญิง สิริพร ฉัตรทิพากร ภาควิชาชีววิทยาช่องปาก และวิทยาการวินิจฉัยโรคช่องปาก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ หน่วยสรีรวิทยาระบบประสาท ภายใต้ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมสาขาโรคทางไฟฟ้าของหัวใจ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จากผลงานวิจัย “พยาธิสรีรวิทยาของระบบประสาทด้านการบกพร่องการเรียนรู้และความจำ: จากแบบจำลองสัตว์สู่การศึกษาทางคลินิก” งานวิจัยเชิงลึกที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับเซลล์ไปจนถึงผู้ป่วยทางคลินิก โดยมุ่งศึกษาพยาธิสภาพของสมองในผู้ที่มีภาวะบกพร่องด้านการเรียนรู้และความจำ หรือภาวะสมองเสื่อม ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลากหลาย เช่น ภาวะอ้วนลงพุง ภาวะชราภาพ ภาวะหัวใจขาดเลือด และการใช้ยาเคมีบำบัด งานวิจัยยังมุ่งเน้นการค้นหาวิธีการรักษาใหม่และตัวบ่งชี้ชีวภาพ (biomarkers) ที่สามารถนำไปใช้ในทางคลินิกได้ โดยใช้หลักการวิจัยแบบองค์รวม “จากเซลล์สู่ผู้ป่วยทางคลินิก (cell-to-bedside)” ซึ่งเชื่อมโยงงานวิจัยพื้นฐานด้านชีววิทยาระดับโมเลกุล ระบบไฟฟ้าสมอง และกลไกการเรียนรู้และความจำ เข้ากับการประยุกต์ใช้จริงในผู้ป่วย ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และเป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับการป้องกันและรักษาภาวะสมองเสื่อมในอนาคต

หนึ่งในงานวิจัยที่โดดเด่นคือ การศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างภาวะอ้วนลงพุงกับการเสื่อมของสมอง การบริโภคอาหารไขมันสูงต่อเนื่องเป็นเวลานานทำให้เกิดการสูญเสียความสมดุลของจุลินทรีย์ในลำไส้ (gut dysbiosis) มีการกระตุ้นการอักเสบในทางเดินอาหาร การสะสมของไขมันในร่างกาย นำไปสู่ภาวะอักเสบระดับต่ำทั่วร่างกาย (systemic low-grade inflammation) ภาวะนี้อ่อนแอต่ออินซูลินทั้งในร่างกายและในเซลล์ประสาท ความผิดปกติของไมโทคอนเดรียในเซลล์สมอง การทำงานผิดปกติของเซลล์ไมโครเกลียในสมอง ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และความจำ การมีภาวะอ้วนลงพุงเรื้อรังยังเพิ่มความเสี่ยงต่อการสะสมของเบต้า-อะไมลอยด์ในสมอง ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของภาวะสมองเสื่อม ที่สำคัญงานวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า การลดภาวะอ้วนลงพุง ไม่ว่าจะโดยการออกกำลังกาย การควบคุมอาหาร หรือการใช้ยาต้านเบาหวาน สามารถฟื้นฟูการทำงานของสมอง และช่วยเสริมการเรียนรู้และความจำได้อย่างมีนัยสำคัญ

รางวัลนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ ประจำปี 2568 ได้รับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมเงินรางวัลท่านละ 100,000 บาท ได้แก่

1. ดร. สมภาพร ตัญญูนนท์ สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) “ผู้พัฒนาการสังเกตการณ์และสร้างอุปกรณ์ดาราศาสตร์ เพื่อศึกษาวิวัฒนาการและการสิ้นอายุขัยของดาวฤกษ์มวลมาก”
2. ดร. ศิริสิทธิ์ ศรีนวลปาน ศูนย์ความเป็นเลิศด้านความหลากหลายของจุลินทรีย์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ “ผู้คิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพของสาหร่ายและไซยาโนแบคทีเรียในการเกษตร อาหาร พลังงานและสิ่งแวดล้อม”
